

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ในปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้มีการขยายตัวอย่างรวดเร็วและมีความสำคัญทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก โดยจะเห็นได้จากแผนแม่บทอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2544-2553 ซึ่งจัดทำโดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยโดยระดมความร่วมมือจากภาครัฐและเอกชน ซึ่งนโยบายที่สำคัญของแผนแม่บทนี้มุ่งเน้นพัฒนาให้ประเทศไทยคงความเป็นผู้นำทางการท่องเที่ยวในภูมิภาคเอเชียอย่างต่อเนื่อง เพื่อก้าวสู่การเป็น World Class Destination ให้เกิดพื้นฐานที่มั่นคงสำหรับการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไป จะเห็นได้จากมีนักท่องเที่ยวที่เดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ในประเทศไทยซึ่งนำรายได้และความเจริญเข้าสู่ชุมชนท้องถิ่น อุตสาหกรรมท่องเที่ยวนี้ยังส่งผลให้เกิดธุรกิจต่างๆ ที่ต่อเนื่องตามมาไม่ว่าจะเป็น ธุรกิจที่พัก โรงแรม ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม ธุรกิจการคมนาคมขนส่ง ธุรกิจขายของที่ระลึก ตลอดจนผลิตภัณฑ์พื้นบ้านสินค้าทางการเกษตรและหัตถกรรมต่างๆ เช่น OTOP เป็นต้น

ทั้งนี้ประเทศไทยยังมีศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวสูง ทั้งทางด้านทรัพยากรด้านศิลปวัฒนธรรม เทศกาล งานประเพณีและขนบธรรมเนียมต่างๆ มีทั้งทางด้านธรรมชาติ โบราณคดี ประวัติศาสตร์ ฯลฯ ซึ่งปัจจุบันวัดมีบทบาทมากขึ้นกว่าเดิม คือ การเป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทศาสนสถานที่สำคัญประเภทหนึ่ง ซึ่งมีศิลปวัฒนธรรมที่สะท้อนให้เห็นถึงอารยธรรมและความเจริญของชาติอันเป็นแหล่งรวมที่สามารถศึกษาย้อนกลับไปได้ด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี วัฒนธรรม ศิลปกรรม สถาปัตยกรรม รวมทั้งการเชื่อมโยงความเป็นมาของวัฒนธรรมกับชุมชนและการตั้งถิ่นฐานของในอดีต นอกจากนี้วัดยังเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวที่ประกอบด้วยสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่สวยงามและสงบ อย่างไรก็ตามแม้ว่าวัดพุทธศาสนาจะเพิ่มบทบาทในการเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญอีกประเภทหนึ่งที่ทำให้ทั้งความรู้และเป็นสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ โดยมีนักท่องเที่ยวนิยมมาเที่ยวมากขึ้น ในทางกลับกันผลกระทบจากการท่องเที่ยวที่มีต่อวัดก็เกิดขึ้นตามมาด้วย อาทิ ด้านกายภาพและการจัดบริการสาธารณะต่างๆ เพื่อรองรับการท่องเที่ยว ด้านสังคมและวัฒนธรรม

นอกจากนี้ การที่ทำให้วัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวประเภทศาสนสถานและในขณะเดียวกันก็สามารถเผยแพร่พระพุทธศาสนาโดยผ่านการนำชมศิลปวัฒนธรรมในวัดด้วยนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องศึกษาถึงความพร้อมของวัดในเรื่องต่างๆ ทั้งความพร้อมด้านกายภาพ และนโยบายความ

พร้อมในเรื่องของศาสนบุคคลควบคู่กันไป ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม ซึ่งเป็น 1 ใน 6 วัดในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ได้รับการกล่าวขวัญถึงทั้งจากชาวไทยและต่างชาติ ว่าเป็นวัดที่สวยงามมากมาย ทั้งทางด้านโบราณสถาน โบราณวัตถุและสถาปัตยกรรมต่างๆ ของวัด โดยผ่านการนำชมศิลปวัฒนธรรมเพื่อผลการวิจัยที่ได้จะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมการเผยแพร่พระพุทธศาสนา โดยผ่านการนำชมศิลปวัฒนธรรมในวัดต่อไป

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยวในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม (วัดโพธิ์)
2. เพื่อศึกษาปัญหาของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาท่องเที่ยวในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม (วัดโพธิ์) และแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาต่างๆ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยทำให้ทราบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยและปัญหาที่มีต่อการท่องเที่ยวในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม (วัดโพธิ์) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพด้านการท่องเที่ยว เพื่อให้ผู้มาท่องเที่ยวเกิดความพึงพอใจมากที่สุด
2. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยเฉพาะสถานที่ท่องเที่ยวประเภทโบราณสถาน

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่กำลังท่องเที่ยวในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม (วัดโพธิ์) หรือเคยมาท่องเที่ยวในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม (วัดโพธิ์)

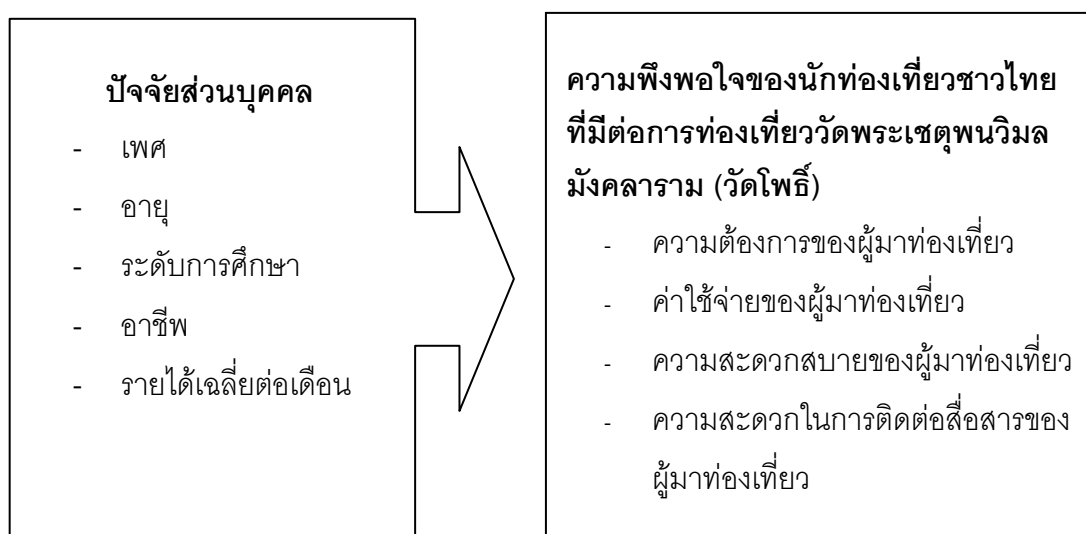
การกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้สูตรการหาขนาดตัวอย่าง ในกรณีที่ไม่ทราบจำนวนประชากร ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% (นราศรี ไววนิชกุล และชูศักดิ์ อุดมศรี, 2542 หน้า 104) ได้ขนาดตัวอย่างจำนวน 385 คน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความพึงพอใจ หมายถึง ภาวะการแสดงออกถึงความรู้สึกในทางบวกของบุคคลซึ่งเป็นผลมาจากการประเมินคุณภาพการบริการจากการรับรู้ สิ่งที่ได้รับสิ่งที่คาดหวังเกี่ยวกับบริการนั้น
2. การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากที่หนึ่ง ซึ่งมักหมายถึง จากสถานที่อาศัยไปยังอีกที่หนึ่งถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม เพื่อศึกษาหาความรู้ เพื่อการพักผ่อน เพื่อการศึกษา
3. สถานที่ท่องเที่ยว หมายถึง สถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นการพักผ่อนหย่อนใจ
4. แหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่เป็นโบราณสถานต่างๆ ได้แก่ วัดเก่า เมืองโบราณ และวัดต่างๆ ในเขตกรุงเทพมหานคร
5. แหล่งท่องเที่ยวด้านศิลปวัฒนธรรม หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวที่มีการแสดงผลงานสร้างสรรค์เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรมต่างๆ ได้แก่ ภาพวาด พระพุทธรูป คติสอนใจ สวนหย่อม ตุ๊กตาจีน เจดีย์ หอสมุด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีต่อการท่องเที่ยววัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม (วัดโพธิ์) มีกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวความคิด

สมมติฐานที่ใช้ในการวิจัย

1. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีเพศที่แตกต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจจากการท่องเที่ยวในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม (วัดโพธิ์) ของนักท่องเที่ยวชาวไทยแตกต่างกัน
2. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุที่แตกต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจจากการท่องเที่ยวในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม (วัดโพธิ์) ของนักท่องเที่ยวชาวไทยแตกต่างกัน
3. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจจากการท่องเที่ยวในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม (วัดโพธิ์) ของนักท่องเที่ยวชาวไทยแตกต่างกัน
4. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอาชีพที่แตกต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจจากการท่องเที่ยวในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม (วัดโพธิ์) ของนักท่องเที่ยวชาวไทยแตกต่างกัน
5. นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีรายได้ที่แตกต่างกันมีผลต่อความพึงพอใจจากการท่องเที่ยวในวัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม (วัดโพธิ์) ของนักท่องเที่ยวชาวไทยแตกต่างกัน